

Posudek oponentky diplomové práce

Název: Čínský ekonomický vliv na africké státy a jejich hlasování v OSN

Autorka práce: Mgr. Andrea Kaplanová

Diplomová práce se zabývá čínsko-africkými vztahy, specificky pak ekonomickým vlivem ČLR na hlasování afrických států v OSN. Cílem práce je tedy zjistit, zdali Peking využívá své ekonomické síly k prosazení svých politických zájmů. Autorka si tak pokládá hypotézu: „Státy, které mají s ČLR rozvinutější ekonomické vztahy, hlasují ve Valném shromáždění OSN častěji shodně s ČLR.“ (s. 12). Na základě provedené regresní analýzy autorka práce dochází k závěru, že ekonomická spolupráce nedokáže vysvětlit variaci v hlasování s ČLR. Je to podle autorky naopak politický režim, který hraje v tomto ohledu roli, kdy se méně demokratické státy častěji shodují s ČLR, jakožto nedemokratickým aktérem. Byť samotnou volbu tématu práce shledává oponentka za důležitou, zároveň má velké výhrady ke způsobu, jakým autorka realizovala analýzu. To v důsledku výrazně snížilo kvalitu práce, a tedy i hodnocení.

Předkládaná práce má logickou strukturu. Autorka nejprve prezentuje teoretická východiska a koncepty (koncepty neformálního vládnutí a nákupu hlasů a teorie konvergence moci). Za ní následuje metodologická část, kontextuální a následně analytická kapitola. Autorka v práci používá regresní analýzu. Ta zahrnuje 52 států (=52 pozorování) a je provedena pro období 2000-2018. Ekonomická spolupráce, jakožto nezávisle proměnná, je zde zkoumána pomocí indikátorů – obchodní výměny, FDI a bankovních půjček.

Jako významný problém práce oponentka shledává nekonzistenci mezi cílem práce, teoretickým ukotvením a hypotézou. Cíl práce (viz výše) i její teoretické ukotvení naznačují intencionalitu a aktivitu Pekingu v prosazování svých zájmů skrze ekonomický vliv, ta ale v následné hypotéze ani následné analýze zohledněna není, a to například v prodlevách finančních toků jako potenciální odměny za hlasování, která by kupování hlasů a důsledek neformálního vlivu ČLR v OSN indikovala.

Tím se dostáváme k hlavnímu problému práce, kterým je způsob provedení samotné analýzy. Autorka zde v podstatě vzala průměr ze všech hodnot pro každý africký stát, jednotkou analýzy je tak stát za celé období 2000-2018 a na základě celkem 52 pozorování dochází ke svým závěrům. Takto provedená analýza je zbytečná a závěry z ní lze považovat za nic neříkající.

Nejen, že se jedná o malé množství pozorování, ale současně takto provedená analýza opomíjí takřka 20 let dynamiky a proměn v čínsko-afrických vztazích, které rozhodně nejsou statické. Stejně tak se zde nabízí otázka, jak hlasovaly africké státy před rokem 2000, kdy ekonomické vztahy s Čínou nebyly rozvinuté a tedy, zda se jejich hlasování v OSN vůbec lišilo bez následného nárůstu v ekonomické spolupráci.

Výhrady má oponentka k samotné operacionalizaci nezávisle proměnné, tedy ekonomické spolupráci. Zde i s ohledem na teoretická východiska je na škodu, že není operacionalizována jako míra ekonomické závislosti na Číně. Ta je sice do analýzy zahrnuta jako kontrolní proměnná, ale jen jako HDP per capita. S ohledem na teoretickou část by měla být klíčovou proměnou a rozhodně je možné ji operacionalizovat přesněji, například skrze proporce čínského dovozu a vývozu na celkové obchodní výměně státu či skrze podíl čínských FDI na celkovém množství investic. Stát totiž může růst a být dle ekonomických indikátorů bohatší právě díky čínským financím a z logiky věci je HDP per capita jen velmi špatným proxy ukazatelem této proměnné. Jako důležitá kontrolní proměnná je v práci opomíjena role historické spolupráce mezi státy, například vojenská spolupráce v dobách studené války.

Nabízí se rovněž otázka, proč autorka nezahrnuje do operacionalizace rozvojovou pomoc. Za pomoc sice nesprávně označuje přímé zahraniční investice a půjčky, samotnou rozvojovou asistenci ale opomíjí. To je vzhledem k cíli práce zásadnější indikátor než FDI, a to z prostého důvodu – jedná se o oficiální tok financí, tedy takový, který je kontrolován vládou z Pekingu. Nad tokem všech FDI bude mít ČRL jen omezenou kontrolu, protože jen část z nich jsou investice poskytované státem. Zároveň je to právě pomoc, kterou ČLR může shodně hlasování odměňovat.

Po formální stránce je možné kladně hodnotit velké množství literatury a pramenů, které reflektují nejnovější výzkum a diskusi a na které autorka konzistentně odkazuje v seznamu zdrojů. V práci se vyskytují občasné gramatické chyby a překlepy. Výzkumná otázka není vyznačena kurzívou (viz s. 12). V textu se nacházejí odstavce v podobě jedné věty (s. 27). Z formálního hlediska lze považovat dále za problematické i občasné nedostatečné odkazování na literaturu a prameny v textu, jen příkladem - „(...), mezi lety 2000 až 2015 čínská vláda, banky a podniky poskytly půjčky v hodnotě kolem 94 miliard USD.“ (s. 10) (zdroj informace?) nebo „V rámci teoretické diskuse se také můžeme setkat s názorem, že se jedná o vykořisťovalský potenciál a závislost slabšího státu na silnějším.“ (ibid, překlep v textu) (kdo zastává takový názor?), „Ukazatele ekonomického vývoje říkají, že Čína předstihne USA v nejbližších letech.“ (s. 15) (zdroj těchto ukazatelů?).

I přes výše zmíněné výhrady oponentka práci k **obhajobě doporučuje**, byť její hodnocení výrazně snižuje zejména způsob provedení analýzy a nevyjasněnost toho, co chce autorka vlastně zkoumat.

V Lusace dne 24. května 2020

Iva Sojková